

Katarzyna Puchalska

**Strategia działania i rozwoju Domu Spotkań z Historią (DSH)
w latach 2025–2029**

Dom Spotkań z Historią (DSH) od 2005 roku z powodzeniem popularyzuje historię najnowszą. Przez lata działania wypracowaliśmy rozpoznawalną metodologię i niekwestionowaną pozycję w szerokim i zróżnicowanym środowisku odbiorców. Działając z zasadami wolności wypowiedzi, dostępności, poszanowania kulturowego dziedzictwa oraz tolerancji tworzymy ofertę międzypokoleniową, która w atrakcyjny i niebanalny sposób dociera do szerokiego grona odbiorców.

Gdyby wskazać najważniejszą cechę, która szczególnie opisuje naturę DSH, byłaby to niewątpliwie otwartość. Cała oferta instytucji pozostanie nieodpłatna w imię jak najszerzej dostępności. Chcę, by w nadchodzącym pięcioleciu nasze wydarzenia obfitowały w nowe pomysły merytoryczne, metodologiczne i technologiczne oraz angażowały rzesze kolejnych współpracowników i partnerów. By spotkania z historią pod szyldem DSH były synonimem żywej historii. By niezależnie od ciężaru gatunkowego prowokowały do myślenia i potrafiły także sprawiać przyjemność.

DSH pozostanie otwarty na zjawiska różnorodności, wielokulturowości i wieloetniczności. Planujemy kolejne projekty poświęcone mniejszościom narodowym oraz przedsięwzięcia oddające głos innym nacjom; pozostaniemy wrażliwi na historię grup marginalizowanych i tych wszystkich, których świadectwa nie zdołały się dostatecznie przebić do publicznej świadomości.

Wszystkie działania DSH odbywać się będą w duchu wolności, różnorodności, otwartości i tolerancji, czyli tych wartości, które zapisane zostały w polityce kulturalnej Warszawy.

Bardzo ważny w ciągu ostatnich lat naszej działalności stał się wątek herstoryczny. Opowieść o przeszłości z perspektywy kobiet będzie obecna w każdym roku co najmniej w kilku projektach. Motywem nadrzędnym dla tej decyzji jest przekonanie, że równoważenie deficytu narracji kobiet na temat doświadczeń w ubiegłym i obecnym stuleciu jednoznacznie służy obiektywizacji i dopełnieniu przekazu historycznego, szczególnie w obszarze problematyki życia społecznego. Spośród większych projektów, które zostaną zrealizowane w omawianym okresie będzie m.in. kontynuacja *Festiwalu Bohaterek* oraz zaplanowane na jesień 2025 i 2026 roku wystawy: *WARSZAWA* Maryny Tomaszewskiej oraz współorganizowana z Archiwum Kobiet i Fundacją Chanel wystawa o historii polskiego feminizmu.

Chciałam też podkreślić rosnące znaczenie oferty *on-line*. Aktywność w tej sferze DSH wykazywał od dawna, jednak doświadczenia pandemiczne spowodowało jej znaczący rozwój, co spotkało się z niezwykle życzliwym przyjęciem ze strony odbiorców. Zamierzam utrzymać tę tendencję w przyszłości.

Z pozostałych priorytetów nadchodzącego pięciolecia, wymienić należy systematyczne doskonalenie promocji i komunikacji działań DSH oraz podtrzymywanie aktywnej współpracy z licznymi partnerami krajowymi i zagranicznymi. Wszystkie naszkicowane elementy strategii 2025-2029 zamierzam wypełniać w zasadniczo tej samej strukturze organizacyjnej. W planie infrastrukturalnym podtrzymuję zdecydowaną wolę utrzymania siedziby głównej w lokalu przy ul. Karowej 20. W siedzibie Związku Powstańców Warszawskich nadal będziemy współprowadzili wystawę stałą, a w budynku dawnej PASTy działać będą wybrane programy merytoryczne.

I. Program merytoryczny

1. Wystawy

Działalność ekspozycyjna stanowi i stanowić będzie główny punkt programu merytorycznego Domu Spotkań z Historią. W ciągu całego minionego okresu naszej działalności wyspecjalizowaliśmy się w prezentacji nieznanych, często nowo odkrywanych kolekcji fotograficznych, o przeważnie fotoreporterskim charakterze. Od kilku lat zaczęliśmy również organizować przekrojowe wystawy fotografów bardzo znanych, m.in. Tadeusza Rolke, Chrisa Niedenthala czy Wojciecha Plewińskiego. Wysoki poziom merytoryczny i produkcyjny naszych projektów sprawił, że w chwili obecnej DSH uważane jest za najlepszą warszawską galerię.

Fotografia konsekwentnie będzie prezentowana w DSH w kolejnych latach. Nadal zajmować się będziemy polskimi mistrzami i mistrzyniami obiektywu, także tymi zapomnianymi lub niedocenianymi. Co ważne, poszerzę naszą ofertę o prace artystów z zagranicy m.in. Eliotta Erwitta i Lee Miller.

Po sukcesie jaki odniosła wystawa „TY i ja. Lajfstajlowy magazyn z Peerelu” planuję organizować w DSH ekspozycje syntetyzujące źródłowo istotne zagadnienie historyczne, społeczne i kulturotwórcze. W roku 2025 będzie to wystawa o tym czym jest fotografia, a w 2026 historia mody.

Pragnę jednak podkreślić, że w zasadniczym nurcie naszej aktywności przeszłość będziemy odkrywać i przedstawiać odbiorcy poprzez indywidualne świadectwa, źródła ikonograficzne i audiowizualne.

Tryb budowy programu wiodących ekspozycji w galerii głównej nie pozwala wymienić finalizacji wszystkich projektów w tak rozległej perspektywie, jak nadchodzące pięciolecie. Każdej z wystaw towarzyszyć będzie program edukacyjny i wydarzeniowy oraz publikacja.

Zakładam organizowanie każdego roku:

- 1) jednej wystawy przekrojowej wybranego fotografa lub fotografki z Polski bądź z zagranicy;
- 2) jednej wystawy poświęconej kobietom i historii;
- 3) jednej wystawy dedykowanej tematyce warszawskiej;
- 4) jednej wystawy odnoszącej się do obchodów rocznicowych w danym roku (plenerowe);
- 5) jednej wystawy syntetyzującej źródłowo istotne zagadnienie historyczne, społeczne i kulturotwórcze.

Wiosną 2025 roku otworzymy edukacyjną wystawę „Fotografia jest wszędzie” oraz fotograficzną odyseję żołnierza 2. Korpusu gen. Władysława Andersa. Jesienią zaprezentujemy przekrojową wystawę fotoreporterów i fotoreporterki pracujących już w XXI wieku. Jedną z głównych wystaw roku 2026 będzie natomiast opowieść o historii polskiego feminizmu.

Bardzo ważną w działalności DSH jest historia Warszawy. W 2025 roku chciałabym wydzielić małą galerię dedykowaną tematom związanym ze stolicą. Ta dodatkowa przestrzeń będzie odpowiedzią na liczne zapytania i propozycje wystawiennicze, które kierują do nas różne osoby i środowiska. Małą warszawską galerię zainauguruje projekt Maryny Tomaszewskiej

WARSZAW, który ma na celu przyczynienie się do dyskusji na temat równości płci i widoczności kobiet w kontekście urbanistyki, architektury i planowania miast. Kuratorką wystawy jest Joanna Warsza.

Dodatkową przestrzenią ekspozycyjną DSH pozostanie plener przy skwerze im. ks. Twardowskiego. Przy spełnieniu odpowiednich warunków finansowych zakładam organizację dwóch wystaw plenerowych rocznie. W nadchodzącym roku pierwszą prezentowaną w plenerze ekspozycją będą „Oczy wojny” – wystawa o wojnie w Ukrainie opowiedziana przez polskich fotografów i dziennikarzy, pod kuratorską opieką Ewy Meisner i Magdaleny Rigamonti. Wernisaż zorganizujemy 24 lutego, w rocznicę inwazji Rosji na Ukrainę.

Planuję również aktywne prowadzenie impresariatu wystaw w Polsce i za granicą.

2. Mediateka Archiwum Historii Mówionej

Archiwum Historii Mówionej, to najstarszy, największy i najlepiej opracowany zbiór *oral history* w Polsce. Jest wiodącym ośrodkiem dokumentacyjnym w Polsce, który swoją pionierską pracą wytyczył standardy innym instytucjom gromadzącym i udostępniającym zbiory historii mówionej. Jako jedyni w Polsce stworzyliśmy platformę internetową, na której udostępniamy całe relacje z naszych zbiorów, wraz z ich transkrypcją i towarzyszącą im ikonografią.

W zbiorach AHM znajduje się: ponad 6500 nagrań audio; ponad 45.000 archiwalnych fotografii z rodzinnych albumów świadków historii, ze szczególnym akcentem na Warszawę; ponad 345 nagrań wideo.

Zbiory AHM udostępniane są w Czytelni Multimedialnej w siedzibie DSH w budynku PASTy przy ul. Zielnej 39 na X piętrze, a także w serwisach internetowych audiohistoria.pl, relacjebiograficzne.pl oraz warszawazapamietana.dsh.waw.pl.

AHM to wyjątkowo obszerny zbiór prezentujący panoramiczny obraz historii Polski. Ta ogromna, unikalna kolekcja od lat stanowi materiał do pracy nie tylko dla zespołu DSH, ale i dla zewnętrznych badaczy, edukatorów, artystów, publicystów.

W kolejnych latach kontynuować będziemy nagrania osób w ramach projektów „Opozycja warszawska” oraz „Świadkowie XX wieku”.

Zespół AHM będzie również angażował się w projekty związane z rocznicami i jubileuszami różnych środowisk (np. Pen Club) oraz dokumentację na potrzeby wystaw DSH.

Pracowniczki i pracownicy AHM realizować będą także program edukacyjny w ramach współprowadzonych przez DSH studiów podyplomowych Szkoły Historycznego Dokumentu Filmowego oraz warsztaty dla uczniów szkół średnich i podstawowych.

3. Publikacje

Kolejnym istotnym nurtem aktywności DSH w latach 2025-29 pozostanie działalność wydawnicza. W czasie dotychczasowej działalności stworzyliśmy skromne wydawnictwo, które publikuje pozycje, będące głównie pokłosiem projektów realizowanych przez instytucję.

W nadchodzącym okresie zamierzam utrzymać dotychczasowy profil gatunkowy, na który składać się będą przede wszystkim albumy fotograficzne i książki towarzyszące wystawom prezentowanym w DSH. Poza tym seria *Z Archiwum Historii Mówionej*; foldery i broszury. Osobne miejsce zajmą pozycje monograficzne związane merytorycznie z wybranymi projektami DSH (najbliższa pt. *Migracje warszawskie*). Planuję również kontynuację współpracy z Wydawnictwem Czarne przy wydawaniu serii książkowej *Dwutygodnika*.

Warto w tym miejscu wspomnieć o *Księgarni XX wieku*, którą DSH prowadzi z sukcesem na Karowej 20. Nadal będziemy starali się utrzymać wyspecjalizowany poziom oferty publikacji z zakresu historii najnowszej. Naturalnie w naszej księgarni dostępne będą wszystkie tytuły wydane dotychczas przez DSH. Księgarnia XX wieku cieszy się wysoką renomą nie tylko wśród warszawskich miłośników książki historycznej. Można tu zamówić dowolną pozycję obecną na rynku, w tym tytuły niskonakładowe, także zagraniczne. Można to również zrobić za pośrednictwem prowadzonej przez DSH księgarni internetowej: <https://ksiegarnia.dsh.waw.pl/>.

Od 2024 roku z inicjatywy Miasta Stołecznego Warszawy prowadzimy Warszawski Fundusz Książki Historycznej, w ramach którego pomagamy w wydaniu publikacji o historii najnowszej ze szczególnym akcentem na dzieje Warszawy.

4. Edukacja

W ciągu minionych lat wypracowaliśmy w DSH własną metodologię historycznej edukacji nieformalnej opartej na świadectwach indywidualnych i oryginalnych źródłach ikonograficznych i fonograficznych. Podstawą jest program merytoryczny DSH i materiały pozyskane i opracowane w ramach konkretnych projektów. Tworzą one moduły tematyczne dostosowane do wieku i potrzeb poszczególnych grup uczestników. A zatem dominuje panorama tematyczna z zakresu historii XX wieku, z silnym akcentem na życie społeczne i jednostkową perspektywę przekazu.

W omawianym okresie podstawowy cykl zajęć edukacyjnych odbywać się będzie, jak do tej pory, codziennie za wyjątkiem poniedziałków w paśmie porannym (9⁰⁰-12⁰⁰) oraz popołudniowym (12⁰⁰-15⁰⁰), w profesjonalnie wyposażonych pracowniach edukacyjnych poziomu -1. Będziemy tam realizować ofertę skierowaną do dzieci i młodzieży szkolnej oraz studentów. Dominującymi formami aktywności pozostaną warsztaty multimedialne oraz spotkania ze świadkami. Poza siedzibą, także w ramach projektów specjalnych, korzystając z bardzo udanych doświadczeń organizować będziemy gry miejskie, spacery warszawianistyczne, spacery oparte na aplikacjach mobilnych oraz scenariuszach artystycznych.

Ważnym elementem naszej oferty jest organizowanie we współpracy z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń spotkań z Powstańcami Warszawskimi. Program ten będziemy kontynuowali tak długo, jak pozwoli na to zdrowie Powstańców.

W październiku 2024 uruchomiliśmy wspólnie z Instytutem Badań Literackich PAN i Centrum Kompetencji Cyfrowych UW studia podyplomowe Szkoła Historycznego Dokumentu Filmowego. Celem studiów jest przygotowanie studentów do samodzielnej realizacji projektów filmowych i audiowizualnych w oparciu o materiały archiwalne. Studia mają za zadanie rozbudzić świadomość audiowizualną, poszerzyć kontakt z historią poprzez próby

ożywienia jej z wykorzystaniem technik dokumentalnych, kreatywnych, fotograficznych i innych. W SHDF uczymy technik narracyjnych pozwalających opowiadać historie zebrane w archiwach językiem filmu dokumentalnego tak, aby realne osoby, których dzienniki, listy i inne egodokumenty stały się na powrót częścią naszej teraźniejszości. Kładziemy nacisk na nowoczesne rozumienie historii. Planuję kontynuować ten projekt w kolejnych latach.

5. Dwutygodnik

Od 2019 roku DSH jest wydawcą magazynu o kulturze *Dwutygodnik*, który komentuje zjawiska literackie, teatralne, artystyczne, muzyczne, filmowe, medialne i obyczajowe, stając się jednym z najbardziej opiniotwórczych mediów poświęconych kulturze. Również w latach 2025-29 będziemy wokół magazynu tworzyć swoiste archiwum — łącząc przeszłość ze zjawiskami współczesnymi, budując ciągłość opowieści o polskiej kulturze oraz nową jakość w opowiadaniu o zmieniającej się codzienności i zawiłościach historii najnowszej. Staje się to szczególnie ważne wobec współczesnych wyzwań i kryzysów, w których historia, przede wszystkim historia ostatnich dekad, może być pomocą w rozumieniu i zmienianiu teraźniejszości.

Współpraca *Dwutygodnika* z DSH będzie okazją do rozwoju nowych cykli i wątków tematycznych, w ramach których powstawać będą m.in. teksty o artystach działających na bazie materiałów archiwalnych lub twórcach, którzy wplatają archiwa w swoje dzieła, korzystając z zasobów instytucji dokumentujących historię czy ze źródeł historii mówionej.

W nadchodzących latach magazyn *Dwutygodnik* pozostanie przestrzenią wolnej refleksji, konstruktywnej krytyki życia artystycznego, namysłu nad coraz trudniejszą współczesnością. Wobec kryzysów ekologicznych, politycznych i uchodźczych tym bardziej istotne staje się budowanie silnych ośrodków wymiany myśli i poglądów, które dają nadzieję na odmianę otaczającej rzeczywistości. Dzięki stabilności i instytucjonalnym ramom stworzonym przez DSH *Dwutygodnik* zyska dalsze możliwości rozwoju, a DSH — istotny w refleksji nad przeszłością wymiar interpretacji teraźniejszości.

6. Produkcja i projekty specjalne

W DSH stworzyliśmy jeden pion, który koordynuje wszystkie kategorie aktywności publicznej instytucji pod względem organizacyjnym oraz wybrane przedsięwzięcia — głównie projekty specjalne — także merytorycznym. W nadchodzącym okresie zamierzam utrzymać to rozwiązanie strukturalne wraz z podziałem na główne gatunki działań. DSH, wyłączając sytuacje wyjątkowe, będzie otwarty dla publiczności we wszystkie dni tygodnia, oprócz poniedziałków, które pozostaną dniami montażowo-konserwatorskimi. W dni powszednie będziemy w nadchodzącym okresie zapraszać naszych gości od 10⁰⁰ do 20⁰⁰, a w weekendy między 12⁰⁰, a 20⁰⁰ na następujące wydarzenia:

- ✓ spotkania z historią, przede wszystkim w paśmie wieczornym (najczęściej rozpoczynające się o godz. 18⁰⁰) w sali głównej — promocje wydawnicze, spotkania ze świadkami, projekcje filmowe, panele dyskusyjne, debaty etc.;
- ✓ konferencje i seminaria;
- ✓ festiwale, projekty rocznicowe;

- ✓ koncerty;
- ✓ spektakle teatralne, minirecitale oraz inne formy artystyczne.

Główne wydarzenia, jak do tej pory, odbywać się będą w Sali Spotkań na poziomie 0, gdzie znajduje się także Galeria Główna DSH, księgarnia oraz kawiarnia.

7. Związek Powstańców Warszawskich

Jesienią 2022 roku otworzyliśmy w siedzibie Związku Powstańców Warszawskich przy ulicy Długiej 22 wystawę stałą „Powstanie Warszawskie 1944. Spragnieni wolności”. Ze Związkiem współpracowaliśmy już wcześniej, jednak prace nad wystawą były początkiem naszej bardzo ścisłej współpracy merytorycznej i organizacyjnej. Kuratorka wystawy jest w DSH osobą odpowiedzialną za rozwój publiczności na wystawie stałej w ZPW oraz działania edukacyjne i popularyzatorskie związane z tematyką Powstania Warszawskiego. W ciągu dwóch lat zwiększyliśmy frekwencję w tym miejscu z niespełna 1000 osób rocznie do blisko 40.000. We współpracy z WCIES i Biurem Edukacji m.st. Warszawy realizujemy program edukacyjny i warsztatowy skierowany do uczniów szkół podstawowych i średnich. W omawianym okresie nadal będziemy ściśle współpracować ze Związkiem Powstańców Warszawskich i popularyzować historię Powstania poprzez spotkania z uczestnikami i uczestniczkami tamtych wydarzeń.

8. Warszawska Inicjatywa Kresowa

Dzieje ziem wschodnich II RP to jeden z tematów obecnych na Karowej 20 od zarania DSH (Archiwum Historii Mówionej i kolekcja nagrań Archiwum Wschodniego, wystawa *Oblicza totalitaryzmu* etc.). Jednak fakt, że DSH stał się jednym z ważniejszych ośrodków popularyzacji dziedzictwa kulturowego Kresów Wschodnich II RP to efekt przystąpienia w 2008 roku do naszego zespołu Tomasza Kuby Kozłowskiego — twórcy unikatowej kolekcji kresowianów. Łączy ona walor niezwyklej różnorodności gatunkowej (dokumenty, pocztówki, muzealia etc.) z kluczem geograficznej reprezentatywności, otwierającej niemal nieograniczone możliwości w prezentacji zagadnień ze świata Kresów. Tomasz Kuba Kozłowski jest zarazem wybitnym popularyzatorem i samodzielnie kreuje program, który cieszy się ogromną popularnością wśród wiernej i licznej zarazem publiczności. Od początku tego roku część kolekcji można zobaczyć w biurach DSH w dawnym budynku PASTy przy ul. Zielnej 39.

Program kresowy świadomie nazwaliśmy Warszawską Inicjatywą Kresową (WIK), aby podkreślić lokalny wymiar tego działania. W stolicy bowiem, z czego mało kto zdaje sobie sprawę, mieszka najwięcej osób w Polsce o kresowych korzeniach.

W okresie 2025-2029 zamierzam kontynuować główny cykl oferty WIK – *Opowieści z kresów*.

Jest jeszcze jeden ważny aspekt społeczny, dla którego program kresowy ma dla DSH specjalne znaczenie. Otóż podkreślamy w ten sposób ogromny potencjał wiedzy ukryty w kolekcjonerskim świecie. To samoistny problem, który nie może doczekać się systemowych rozwiązań na styku prywatnych kolekcji i instytucji publicznych. DSH jest aktywne w toczącej się na ten temat dyskusji. Wspólnie z Muzeum Narodowym w Krakowie oraz Polską Akademią Nauk, na wniosek środowiska kolekcjonerskiego, jesteśmy inicjatorami nagrody

im. Feliksa Jasieńskiego (2016) za najciekawsze przedsięwzięcie roku w dziedzinie nauki i wykorzystujące zasoby kolekcjonerskie.

9. Promocja i komunikacja

W okresie 2025-2029 będę wraz zespołem komunikacji rozwijać metody komunikacyjne, które potwierdziły swoją efektywność w ramach dotychczasowej działalności DSH. Oczywiście, jak zawsze, będziemy uważnie śledzić trendy na rynku technik przekazu, adaptując te, które zdają się najlepiej odpowiadać specyfice naszej instytucji.

Celem naszej komunikacji — poza oczywistymi funkcjami informacyjnymi — będzie rozwijanie wokół DSH zaangażowanej społeczności oraz budowanie publiczności. Zależy mi, żeby DSH stało się miejscem modnym, w którym należy bywać. Jednocześnie bardzo dostępnym i przyjaznym. Chciałabym, żeby każdy się tu dobrze czuł.

Nadal będziemy konsekwentnie stosować identyfikację wizualną instytucji przy jednoczesnej dbałości o najwyższy poziom projektów graficznych. Dbając o ochronę środowiska będziemy redukować druk materiałów promocyjnych do najpotrzebniejszych formatów: plakatów, comiesięcznego programu wydarzeń i okolicznościowych zaproszeń.

W pierwszym kwartale 2025 roku uruchomimy nową stronę internetową DSH.

II. Projekty specjalne

1. 4 czerwca '89. Wybraliśmy wolność

4 czerwca, czyli rocznica wyborów parlamentarnych 1989 roku, będąca cezurą otwierającą okres wolnej Polski. Od 2009 roku DSH konsekwentnie przypomina historyczny wymiar tej daty, kiedy to w 1989 Polska »wybrała wolność«. Tak będzie również w latach 2025-2029. Przez pierwsze lata organizowaliśmy festiwal *Wyłącz system*, przemianowany z czasem na *4 czerwca '89. Wybraliśmy wolność*. Przez szesnaście lat w jego ramach odbyły się setki spotkań z historią przełomu, spektakle teatralne; zorganizowaliśmy liczne wystawy, wydaliśmy dziesiątki publikacji, przygotowaliśmy wiele materiałów filmowych, nagraliśmy i upowszechniliśmy dziesiątki relacji świadków i uczestników wydarzeń. Chciałabym rozwijać ten projekt i do współpracy oraz współorganizacji zapraszać miejskie instytucje kultury i organizacje pozarządowe, tak by projekt odbywał się w wielu dzielnicach miasta i tym samym wpisując się w Święto Warszawy.

2. Festiwal Bohaterek

30 września 2024 roku zainaugurowaliśmy pierwszą edycję *Festiwalu Bohaterek*, który potrwał dwa tygodnie i spotkał się z wielkim uznaniem publiczności i mediów. Ponieważ kobiety mają bardzo dużo do powiedzenia i opowiedzenia, chciałabym, by festiwal był kontynuowany w kolejnych latach.

Festiwal Bohaterek to festiwal o kobietach, bohaterkach dnia codziennego, bohaterkach znanych i tych zapomnianych lub przemilczanych. Kobietach, które piszą swoje historie na nowo, pomimo przeciwnościom losu. Bohaterkach, które swoim życiem, pasją i pracą udowadniają światu, że kobieta może wszystko.

Festiwal będzie rozpoczął się w ostatnim tygodniu września i potrwa 14-20 dni.

Każda edycja składała się będzie z projektów teatralnych, filmowych, muzycznych, wystawy i publikacji.

Zaprosimy na spektakle, wystawę, pokazy filmowe, spotkania autorskie, warsztaty i debaty.

Edycja druga rozpocznie się wernisażem wystawy *WARSZAW* Martynty Tomaszewskiej.

Matronką tej edycji chciałabym by była Hanna Krall.

3. Nagroda Historyczna m.st. Warszawy im. Kazimierza Moczarskiego

Droga DSH do współorganizacji tej niezwykle prestiżowej w świecie historiografii nagrody rozpoczęła się kilka lat temu od nawiązania współpracy z Młodzieżowymi Klubami im. Kazimierza Moczarskiego. Kluby w intencji Elżbiety Moczarskiej, prezeski Fundacji im. Kazimierza i Zofii Moczarskich stanowią niezbędny komponent dla głównego nurtu działań związanych z nagrodą im. Moczarskiego. Gdy w 2016 roku projekt utracił finansowe wsparcie dotychczasowych strategicznych sponsorów państwowych, DSH z woli Miasta st. Warszawy organizacyjnie i finansowo włączył się w jego podtrzymanie. W 2018 roku Rada Miasta przyjęła uchwałę ustanawiającą Nagrodę im. Kazimierza Moczarskiego Nagrodą m.st. Warszawy oraz wyznaczającą DSH na głównego jej operatora. Oznacza to perspektywę stabilizującą całe przedsięwzięcie. Zakładamy zatem, że DSH, wspólnie z Fundacją im. Kazimierza i Zofii Moczarskich będzie w latach 2025-2029 aktywnie uczestniczył w organizacji kolejnych edycji nagrody, rozwijając zarazem współpracę edukacyjną z młodzieżowymi Klubami im. Kazimierza Moczarskiego.

4. Niematerialne dziedzictwo Warszawy

W 2021 roku DSH zostało zaproszone do współpracy z Zespołem ds. niematerialnego dziedzictwa Warszawy. W ramach tej współpracy powstały filmy o kweście powązkowskiej, Godzinie W, tangu, kuchni warszawskiej i Tadeuszu Januskiewicz – szewcu z Chmielnej. Każdy z poruszonych do tej pory tematów można jeszcze na wiele sposobów rozwijać i popularyzować. Chcę, by stało się to jednym z naszych dodatkowych projektów, którym w pierwszej kolejności zajmie się Archiwum Historii Mówionej.

W 2025 roku przypada 130 rocznica ustanowienia przez Augusta Potockiego gonitwy Wielka Warszawska. To wspaniała okazja do zajęcia się tematem wyścigów konnych w Warszawie. W latach następnych możemy wspólnie z Zespołem wytypować kolejne niematerialne dziedzictwa ważne w budowaniu tożsamości miasta i mieszkańców.

5. Produkcje teatralne i filmowe

W ciągu dwóch ostatnich lat DSH wyprodukował dwa spektakle teatralne „W maju się nie umiera” w reżyserii Anny Gryszkówny oraz „Ocalone” w reżyserii Mai Kleczewskiej. Obie sztuki to monodramy Agnieszki Przepiórskiej, na podstawie tekstów Piotra Rowickiego, tworzące cykl bioteatru Przepiórskiej, poświęconego historiom kobiet. Oba spektakle spotkały się z wielkim uznaniem publiczności i krytyków. Uświadomiły mi również jak wielką moc ma teatr dla popularyzacji historii. Jak wielkie daje nam, jako instytucji, możliwości by dotrzeć z naszą ofertą do zupełnie nowych grup odbiorców. Planuję nie rezygnować w

omawianym okresie z produkcji teatralnych. Chciałabym, żeby chociaż raz w roku DSH realizowało projekt teatralny, np. w ramach *Festiwalu Bohaterek*.

W produkcji filmów dokumentalnych angażujemy się od lat i będziemy to kontynuować w latach 2025-29. W 2025 roku włączymy się w prace nad filmem o Wojciechu Plewińskim w reżyserii Piotra Małeckiego oraz zaczniemy projekt dokumentalny o fotoreporterach w reżyserii Dyby Lach.

6. Telewizja internetowa

Pomysł na stworzenie telewizji internetowej połączył się z przejściem przez DSH dwóch studiów filmowych w historycznym budynku PASTy przy ul. Zielnej 39, w których nagrywana była telewizja internetowa prowadzona przez poprzedniego najemcę. Przedsięwzięcie naszych poprzedników miało znamiona szowinistyczne i rasistowskie. Uznaliśmy, że skoro już przejeżdżaliśmy to miejsce, to musimy je „odczarować”. W mojej ocenie, to nie było godne, by z budynku PASTy, sączyły się tak radykalne treści. Większe studio, które jest greenboxem przeznaczaliśmy na realizację projektów kulturalnych o charakterze popularyzatorskim, edukacyjnym i informacyjnym. W mniejszym zorganizowaliśmy studio podcastowe oraz studio nagrań notacji historycznych do Archiwum Historii Mówionej.

Decyzja o zainwestowaniu w telewizję internetową motywowana była również chęcią rozwoju działalności naszej instytucji i tym samym zwiększeniem jej odporności na potencjalne kryzysy. Pandemia udowodniła nam jak wielkie znaczenie ma wykorzystanie nowych technologii dla ciągłości funkcjonowania instytucji kultury.

Od kwietnia do listopada 2024 produkowaliśmy programy „Pasta kulturalna” oraz „Warszawski Ekspres Kulturalny”. Z powodu zakończenia finansowania programy zawieszamy. Nie chcę jednak rezygnować z kanału Pasta TV DSH, który konsekwentnie notuje wzrost liczby odbiorców. Każdy materiał ogląda średnio 6000 osób. W styczniu i lutym wyemitujemy nowy program, który bezpośrednio będzie inspirowany wystawą „TY i ja. Lajfstajlowy magazyn z Peerelu”. Jeżeli uda mi się zdobyć finansowanie, to będziemy uruchamiali nowe formaty programowe nawiązujące do wystaw w DSH oraz życia kulturalnego Warszawy.

7. ROCZNICE

Osobną kategorią projektów specjalnych są przedsięwzięcia inspirowane okrągłymi rocznicami ważnych wydarzeń i procesów — w naszym przypadku — z zakresu historii najnowszej. Oczywiście nawiązania do kalendarza historycznego przenikają program codzienny DSH lub są w całości bazą dla specjalnych działań. DSH ma w tej kategorii projektowej dorocznie zaprogramowaną z góry datę 4 czerwca 1989, jednak nie można wykluczyć, że na bieżąco pojawią się kolejne, jak to zdarzało się wielokrotnie w przeszłości. Na okres 2025-2029 przypada wiele istotnych z punktu widzenia świadomości zbiorowej rocznic historycznych. Przykładowo 2025 rok upłynie pod znakiem obchodów 80. rocznicy odbudowy Warszawy. W 2026 roku minie 50 lat od powstania Komitetu Obrony Robotników. W 2028 będziemy obchodzili 60 rocznicę Marca 68. Rok 2029 będzie rokiem 90. rocznicy wybuchu II wojny światowej, 85. rocznicy Powstania Warszawskiego, 40. rocznicy wyborów 4 czerwca i powstania rządu Tadeusza Mazowieckiego. Stopień

zaangażowania DSH w wybrane obchody rocznicowe wynikał będzie z pozyskanych, dodatkowych środków.

III. Administracja i zarządzanie

1. Zespół, zarządzanie, struktura

Obecnie DSH ma zatrudnienie na poziomie 37 etatów. Niewykluczone, że z uwagi na zwiększenie zadań merytorycznych będę chciała powiększyć zespół etatowy, jednak nie przekroczy on na pewno liczby 40 etatów. Oprócz pracowników etatowych współpracujemy z kilkudziesięcioma osobami zatrudnionymi na umowach cywilno-prawnych. Pracownicy recepcji DSH, obsługa techniczna spotkań, obsługa wystawy stałej przy ulicy Długie – to studentki i studenci zatrudnieni na umowy zlecenia. Współpracownicy i współpracowniczki „Dwutygodnika” pracują głównie w oparciu o umowy autorskie. To sprawdzony i satysfakcjonujący obie strony model współpracy i nie przewiduję zmian w tej kwestii w ciągu najbliższych lat.

Za zarządzanie DSH odpowiadać będzie Dyrektorka DSH ze wsparciem Zastępcy Dyrektorki oraz Głównej Księgowej. Ciałem pozastatutowym odgrywającym ważną rolę w komunikacji wewnętrznej i planowaniu pozostanie Kolegium Kierownicze, złożone z kierowników działów oraz koordynatorów.

Na nadchodzące pięciolecie zakładam wprowadzenie następującej struktury organizacyjnej, dopuszczając elastyczne korekty w szczególnie uzasadnionych przypadkach:

- ✓ Działy —Wystaw, Produkcji i projektów specjalnych, Mediateka Archiwum Historii Mówionej, Współpracy ze Związkiem Powstańców Warszawskich, Komunikacji, Administracji, Księgowości i Kadr, Dwutygodnik;
- ✓ Pracownie – Publikacji, Warszawska Inicjatywa Kresowa oraz Księgarnia XX wiek.

2. Infrastruktura

DSH w ciągu ostatnich dwóch lat powiększył się o dwie nowe lokalizacje. Siedziba główna pozostaje przy ulicy Karowej 20. Na X i XI piętrze budynku dawnej PASTy przy ulicy Zielnej 39 znajdują się studia nagrań, Mediateka Archiwum Historii Mówionej wraz z czytelnią, Warszawska Inicjatywa Kresowa, redakcja „Dwutygodnika” oraz biuro Nagrody Historycznej m.st. Warszawy im. Kazimierza Moczarskiego. W siedzibie Związku Powstańców Warszawskich przy ulicy Długiej prowadzimy wspólnie z Powstańcami Warszawskimi działalność edukacyjną oraz wystawę stałą.

Zakładam, że w latach 2025–2029 DSH będzie funkcjonowało w dotychczasowych trzech siedzibach. Planuję przeprowadzenie następujących Inwestycji, oczywiście wszystko zależy od dodatkowych środków, które uda nam się pozyskać.

- ✓ Systemy informatyczne
 1. Modernizacja i zabezpieczenie serwerowni przed nagłymi awariami. Zakup UPS, który ma za zadanie zabezpieczyć kluczowe urządzenia przed nagłymi przerwami w dostawie prądu.

2. Zakup 2 macierzy dyskowych do rozbudowy zasobu AHM wraz z 10 dyskami. Macierz dyskowa jest niezbędna do scentralizowanego zarządzania danymi. Duży przyrost danych w dziale AHM zmusza nas do rozbudowy macierzy.
- ✓ Inwestycje w siedzibie przy ulicy Karowej 20 i ul. Zielnej 39:
 1. Opracowanie, zaprojektowanie i wykonanie systemu *wayfinding*.
 2. Wymiana posadzki na gres bądź mikro beton w przestrzeni wystawienniczej. Posadzka w przestrzeni wystawienniczej nie była zmieniana od 2006 roku. W chwili obecnej jest już przestarzała, w niektórych miejscach popękana i nie spójna z wystawami, jakie prezentujemy w naszej przestrzeni.
 3. Przebudowa holu oraz wejścia głównego do DSH. W 2025 roku powstanie dokumentacja projektowa, która będzie dotyczyła projektu nośników reklamowych oraz wejście głównego. W momencie pozyskania takiej dokumentacji chcielibyśmy zrealizować projekt. Kosztorys realizacji projektu przebudowy wejścia głównego oraz nośników reklamowych będzie znany dopiero po akceptacji dokumentacji projektowej.
 4. Modernizacja sal edukacyjnych.
 5. Inwentaryzacja instalacji elektrycznej w siedzibie DSH. Dzięki przeprowadzeniu inwentaryzacji będziemy mogli zidentyfikować problemy techniczne jakie od dłuższego czasu pojawiają się w siedzibie DSH.
 6. Ze względu na coraz wyższe stawki prądu jakie Instytucja ponosi w ciągu roku, chcielibyśmy zakupić kondensator kompensacji mocy biernej. Jest to urządzenie, które kompensuje moc bierną unikając tym samym opłat nakładanych przez energetykę.
 7. Wymiana klimatyzatorów w biurach i studiach na 10 i 11 piętrze w budynku PASTy.

2. Budżet i polityka finansowa

Wysokość budżetu DSH w 2023 roku (ostatni z zatwierdzonym bilansem) po stronie przychodowej wyniosła 9.836.035,13 zł. Dotacja podmiotowa w 2023 wyniosła 8.306.599 zł, a dotacje celowe 107.905 zł, co łącznie stanowi 85,55% całości przychodów. Pozostałe 14,45 % to przychody własne w wysokości 1.421.531,13 zł, w tym dotacje i granty z innych źródeł krajowych i zagranicznych, publicznych i prywatnych — 237.320 zł; przychody ze sprzedaży towarów i usług — przede wszystkim ze sprzedaży publikacji oraz realizacji zleceń — 846.414,54 zł, pozostałe przychody, jak odsetki bankowe, różnice kursowe, umowy sponsorskie etc. — 20.040,12 zł, oraz pozostałe przychody operacyjne dotyczące amortyzacji — 317.756,47 zł.

Koszty 2023 wyniosły łącznie 9.246.436,90 zł. Uproszczona struktura kosztów za 2023 rok obejmowała: wynagrodzenia (etaty z pochodnymi oraz umowy cywilno-prawne obsługi) — 5.356.754,11 zł; pozostałe koszty stałe (lokal, media, pozostałe usługi dotyczące utrzymania lokalu, amortyzacja, etc.) — 1.466.592,89 zł oraz bezpośrednie koszty programowe — 2.423.089,90 zł.

Biorąc pod uwagę wszelkie okoliczności zewnętrzne i wewnętrzne przyjmujemy za cel finansowy na lata 2025-2029 utrzymanie budżetu wyjściowego na mniej więcej dotychczasowym poziomie w następującej strukturze przychodowej z uwzględnieniem indeksacji inflacyjnej na średniorocznym poziomie 5%.

Pozostałe założenia polityki finansowej DSH na lata 2025–2029 przewidują:

- ✓ utrzymanie po stronie kosztowej racjonalnej proporcji kosztów stałych do bezpośrednich kosztów programowych,
- ✓ utrzymanie proporcji dotacji miejskiej (podmiotowej i celowych) wobec pozostałych przychodów na poziomie oscylującym wokół proporcji 80% do 20%;
 - ✓ ścisły nadzór nad dyscypliną realizacji budżetu zadaniowego na poziomie zarządzania projektami;
 - ✓ utrzymanie bezwzględnej dyscypliny wydatkowej, w tym permanentny monitoring kosztów stałych z dużą częstotliwością postępowań ofertowych i przetargowych oraz udziałem w koalicjach miejskich, jak np. Warszawska Grupa Zakupowa.